

EVITA

URBANÍKOVÁ

**VIDLIČKY,
LYŽIČKY,
NOŽE**

Evitovky

Evitovky

U
U**E** **vita**
Urbaníková

ISBN 978-80-89950-35-5

**idličky,
lyžičky, nože**

Evitovky

P

rológ

Vraj tam niekde pri hraniciach, kde sa stretáva Slovensko, Česko a Poľsko, je dedina, v ktorej počas fašiangového plesu nemajú tombolu. Žiadne kozmetické balíčky Nivea, pobyty v lacných wellnesoch, knihy, vitamíny alebo také tie trápnosti, že živá sliepka alebo živé prasa.

Nič také. Nikto nevie, kedy presne tá tradícia vznikla, ale praktizujú niečo, čo ich zabáva oveľa viac. Viac ako

tombola. Úderom polnoci sa všetky stoly pritlačia k stenám okolo celej sály, ženy si na tie stoly posadajú a na parkete sa začne načisto improvizované predstavenie. S jasným začiatkom, ale bez jasného konca.

Ako na povel sa tam muži vrhnú na seba a bijú sa. Normálne bijú.

Mlátia sa hlava-nehlava do krvi, horný koniec proti dolnému koncu, či to má nejaké pravidlá, netuším, to som sa v tom šoku ani nepýtala. Muži sa bijú, ženy ich povzbudzujú, vonku stojí sanitka so záchranármi, ktorí sa už rokmi naučili prichádzať bez toho, aby ich niekto volal, šetria tak čas a mnohým chlapom kopec krvi.

„A to robia dobrovoľne?“ spýtala som sa.

„Jasné, patrí to k plesu,“ usmial sa.

„To je strašne hlúpe.“

Pokrčil plecami.

„Pre nich je to zábava.“

Dodnes neviem, či je to pravda.

Ani vlastne nechcem vedieť, či to tak je.

Vždy si cez plesovú sezónu predstavujem fajčiaceho službukonajúceho lekára, opretého o sanitku zaparkovanú pred ošarpaným kultúrnym domom, ako trpezlivo, debatujúc so šoférom, čaká na prvú vyl'akanú manželku, ktorá s hrmotom otvorí vchodové dvere a do chladnej tmy zakričí: „Doktora! Doktora tu potrebujem!“ A usmievam sa pri tej predstave, lebo je tak absurdná, až je pekná.

Ja vôbec na tie svoje predstavy doplácam.
Sú pekné, vtipné, majú pointu.
Čo sa nedá povedať o reálnom živote.

1.

V Regiojete, ktorý ide z Bratislavy do Prahy, a potom zas z Prahy do Bratislavy, si vždy rezervujem osemdesiatpäťku.

Sedadlo číslo 85.

V otvorenom vozni, ktorý volajú Relax, a v ktorom sa pravidelne premávajú zamestnanci v uniformách. Vedia, že na konci cesty vám príde mail,

kde ich môžete ohodnotiť, tak sa snažia byť milí. Káva, čaj z čerstvej mäty a voda je tam zadarmo, jedlo za pár eur, dokonca majú aj suši, ale to som si ešte nedala. Nemala som odvahu. Toľkokrát som sa nadýchla, že si ho objednám, a neverila som vlastným ušiam, keď som počula svoje ústa hovoriť, že si dám len tvarohový koláč, lebo nie som hladná. Vždy som bola hladná. Aj do lietadiel som nastupovala s prázdnyim žalúdkom, páči sa mi jesť v dopravnom prostriedku a je mi jedno, že niekedy to vôbec nechutí dobre... Už len ten pocit. Že sa stravujete na ceste niekam. Alebo odniekiaľ.

Suši sa im minie tam v tom vlaku veľmi rýchlo. Vlastne si ho dá skoro každý, je fakt lacné a je to celkom slušná porcia. Sledujem ľudí, či sa nemračia, že ryba nie je čerstvá, alebo či im niečo neprekáža, ale všetci sa tvária spokojne. Niektorí ho jedia spôsobne paličkami, zručne si namiešajú wasabi so sójovkou a za každým sústom si na jazyk položia plátok zázvoru. Iní ho napichujú na vidličku, bojujú, ak sa im ryža rozpadáva, zahrešia, potichu alebo nahlas a potom sa vyplašene obzerajú po vagóne, či ich niekto v ich nešikovnosti sleduje. Väčšinou sa nám vtedy stretnú pohľady, lebo ja ich sledujem, baví ma to. Ale mám pre nich nachystaný chápaný úsmev, akože, to je ok, tiež som nemehlo a oni mi ho vrátia, ten úsmev, niektorí mi dokonca vysvetľujú, že sa im to bežne nestáva. Hovoria nahlas, ľudia vo vozni sa za tým hlasom obrátia a buď krúčia hlavami alebo sa uškŕňajú, tí, ktorí bojujú so suši, si dávajú viac záležať.

Keď ma to prestane baviť, alebo keď všetci dojeddia, čítam. Väčšinou knihy. Ale niekedy zabijem kopec času aj čítaním komentárov na facebooku. Dve strany v knihe, 15 minút na facebooku, instagrame a twitteri. Vraj sa to volá čitateľské ADHD. Hovorí moja staršia sestra, psychologička. To je to, keď človek nedokáže v pokoji čítať knihu, ale stále siaha po mobile, aby skontroloval, čo je nové v jeho virtuálnej bubline. Čitateľské ADHD. Páčila sa mi tá diagnóza, moja segra dokázala nazývať veci celkom vtipne, aj keď teda, za posledné dva roky som ju smiať sa nepočula.

Ale, chápem, zas.

Kto by sa smial v jej situácii, všakže.

Ja nie. Ja určite nie...

V ten deň, keď som prvýkrát stretla Petra, bolo sedadlo číslo 85 rezervované. Všetky miesta, ktoré boli pri okne, a neboli súčasťou dvojky, boli fuč, ostala mi len sedemdesiatpäťka, oduto som ju označila, šepkajúc vulgarizmy.

„Nie je to jedno, kde sedíš?“ spýtala sa ma segra.

„Je to rok môjho narodenia.“

„Narodila si sa v roku 1985.“

„No veď hovorím.“

„Tisícdeväťsto ti chýba.“

Napadlo mi, že jej poviem, že pre TOTO má tak málo kamarátov a muža, ktorý už nie jej mužom, ale jednak to nebola pravda a jednak by ju to ešte zaboľelo.

A asi to nebolo ani vtipné.

„Som zvyknutá na to miesto, nosí mi šťastie.“

„Som zvyknutá na pošahaných ľudí, ale ty ma vždy prekvapíš.“

„No vidíš.“

A bolo.

Sedela som na sedadle, ktoré malo pred sebou stolík, na stolíku z druhej strany ešte prázdne sedadlo. Otočené ku mne. Odfotila som ho segre mobilom. Poslala som jej tú fotku a napísala som: „Už asi chápeš.“

Ako odpoveď mi prišla fotka. Z lesa za našou bytovkou. Boli so psom. Ona a moji dvaja synovia.

„Môžem?“ spýtal sa, pozerajúc na moje pohodlne vystreté nohy pod jeho sedadlom, rýchlo som ich stiahla, prikývla a vysokým tónom zo mňa vyšlo:

„Jasné.“

Hodil si cestovnú tašku nad moju hlavu a sťažka si sadol. Oči sa nám stretli, usmiali sme sa na seba. Položil pred seba počítač, taký ten malý s dotykovou obrazovkou, naň položil mobil a potom puzdro na okuliare, ktoré ale nikdy nevytiahol.

Keď si sadal, bol to trochu tetris, bol vysoký, nohy mal všade tam, kde som mala nohy ja, každý z nás povedal párkrát - prepáčte, sorry, takto to bude dobré - nervózne sme sa zasmiali, ja som si odkašľala.

Pozerala som sa von oknom, už sa pomalinky stmievalo, mala som to rada, oblohu, keď menila farby, chlad, ktorý začínal byť nepríjemný a pokoj, ktorý vždy tma priniesla.

Objednal si suši, jedol ho vidličkou, ryža sa mu nerozpadávala, napichoval to tak nejako šikovne a vôbec mu neprekážalo, že ho pritom sledujem. Teda, ani si to nevšimol, oči mal upreté na obrazovku, čítal alebo sledoval niečo, čo ho fakt zaujímal, pohľad zdvihol až potom, čo hľadal na tom ministolíku miesto pre prázdnu plastovú tácku.

Nenašiel.

Pozrel na môj tvarohový koláč, potom na knihu. Myslím, že ma chcel poprosiť, aby som ju dala niekam preč, alebo aby som si začala čítať, ale zabudol na to v momente, ako zbadal jej názov.

„Čo je to za jazyk, preboha?“

Usmiala som sa.

„Islandčina.“

Naklonil sa nad zelenkastú knihu, pozeral na ňu a neveriaco pokrútil hlavou.

„Čo to znamená?“

„Elin, rozmanité veci.“

„Aha.“

Stačilo mu to, zastavil mladú slečnu, ktorá nás obsluhovala a práve šla rýchlym krokom okolo, a hoci sa jej to nie veľmi páčilo, vložil jej prázdny plastový obal do rúk s tým, že už dojedol, že ďakuje. Pozrela na mňa, na môj koláč a trochu sa zamračila.

„Bolo to fakt dobré?“ spýtala som sa ho.

Zdvihol oči od obrazovky.

„To suši?“

„Uhm.“

Pokrčil plecami.

„Ja to nerozoznám.“

Tak dobre teda.

Tvarohový koláč bol štandardný. Chutil tak, ako chutil pred mesiacom, pred pol rokom, pred dvomi rokmi... Nie príliš sladký, nie príliš planý, taký akurát... Zjedla som ho a omrvinky som zbierala bruškami prstov pravej ruky. Nalepili sa na ne, oblizla som ich a až keď bola tácka úplne prázdna, spokojne som sa oprela hlavou o okno. Príjemne chladilo. Vlak išiel rýchlo, takmer nehlučne. Zadriemala som, snívalo sa mi o mladšej sestre. Vždy sa mi s ňou sníva ten istý sen. Je mŕtva, idem z jej pohrebu, uplakaná sedím v aute, čakám na zelenú, vedľa mňa zastaví iné auto a na sedadle spolujazdca sedí ona. Živá. Keď ma zbadá, schová sa pod palubnú dosku, ja som šokovaná, chcem vystúpiť a ísť za ňou, ale na semafore už svieti zelená a autá za mnou nervózne vytrubujú... Ich klaksóny majú ale čudné zvuky, nie klasické, skôr sa to podobá na vyzváňanie mobilu, také to pôvodné, ktoré nastavuje výrobca telefónov...

„Tak ako, už si doma?“ povedal chlapík oproti mne do mobilu, ktorý držal pri uchu.

Pretrela som si oči a vystrela som sa z nepohodlnej polohy, do ktorej ma skrútil spánok. Vonku už bola tma. Srdce mi búchalo, ruky som mala spoteené. Neviem, prečo sa mi ten sen stále vracal. Na nič nenadväzoval, nič na ňom nebolo pravdivé, miatlo ma to. A staršej segry som sa na psycholo-

gický výklad spýtať nemohla, o našej najmladšej sme od istej doby hovoriť nemohli.

Únavné len čítať, viem.

Žiť ešte vyčerpávajúcejšie.

„Som ti povedal, aby si si to naplánovala tak, že to stihneš aj keď budú tanky padať... si mi sľúbila, že to zvládneš... Sára je sama. Ty vieš, že sa bojí sama, keď je tma... Nehovor mi, prosím ťa, prepáč, mňa to len vytočí a tvojej sestre to nepomôže... vezmi si taxík... nebudem to s tebou teraz riešiť... ale fakt mám dosť, že sa nemôžem na teba spoľahnúť... mám toho plné zuby už!“

Zložil a rázne položil telefón na ministolík pred nami. Potom ho rýchlo zdvihol a skontroloval, či nerozbil displej.

Vyzeral nasrato.

„Len jedno som ju prosil... len to jedno. Aby stihla prísť domov včas. Nech nie je Sára sama,“ povedal mi.

Prikývla som s chápaným výrazom. Sára sa bojí potme, niekto mal byť pri nej, nestihol to, čo ho vytočilo. Rozumiem.

Ešte stále nahnevaný zaklapol počítač, vstal a pozrel smerom k východu za mojím chrbtom.

„Na druhej strane,“ povedala som.

Prikývol.

„Díky.“

Zmizol vo vlakovom WC. V Regiojete majú pri umývadle malú orchideu, je to srandovné, aj milé zároveň, ako natriasa lupeňmi a snaží sa navodiť atmosféru luxusu.

„Dám si víno. Ten Rizling, čo ponúkate,“ odpovedala som mladej slečne v službe na otázku, či si ešte niečo dám. Prikývla, vzala do ruky mince a posunula sa o sedadlo ďalej. Dala som si ho trochu neskôr ako inokedy, už sme boli za Brnom... Nevadí. Aspoň skôr zaspím. Ráno mám nástup o pol šiestej, musím ísť do postele čo najskôr.

Keď sa vrátil a sadol si, vznášal sa okolo neho čerstvo nanesený parfum. Rozmýšľala som, kde ho nosí, keď nič nie je vidno, ale kým som sa dopracovala k odpovedi, ktorá by ma uspokojila, ukázal na moju knižku.

„A to aj čítate, alebo to máte len tak vyložené?“

Zasmiala som sa.

„Akože na to balím spolucestujúcich?“

„Tak to snád' nie,“ ukázal na obrúčku na mojom ľavom prsteníku.

Inštinktívne som si na ňu siahla, trochu som ňou pokrútila.

„Čítam.“

„Po islandsky.“

„Uhm.“

Mykol plecom.

„Veď dobre, aj moja staršia fičí na kórejskom pope, vlastne, neviem prečo som prekvapený.“

Víno pristálo predou mnou, on zdvihol obočie.

„Aby som lepšie rozumela,“ usmiala som sa.

Pobavilo ho to a poprosil o to isté.

„Chvilinku ale počkáte, jo?“ povedala tá slečna v službe.

„Jo,“ prikývol a mne sa zdalo, že si z nej trochu utáhuje.

Aj jej sa to zdalo, škaredo na neho zazrela.

Dám jej v záverečnom mailovom hodnotení málo bodov. Zazerá častejšie akoby sa patrilo.

„Je to ťažká reč?“ spýtal sa.

„Islandčina?“

„Hej.“

„Neviem. Už mi to tak nepríde.“

„Žili ste tam?“

„Rok a pol.“

„A sme doma.“

Znovu mu zazvonil telefón.

„Už si doma?“ zahrmel. Počúval, prikyvoval, výraz tváre mu zmäkkol a potom zmierlivo povedal:

„Dobre. Tak sa riadne zamknite.“

Zvyšok cesty pozeral do počítača, ja som čítala najnovšiu Kristin Eirikskdottir.

Po Pardubiciach zúrivo písal do mobilu, esemesky mu cinkali naspäť, tváril sa sústredene, trochu namosúrene.

Víno nedopil.

V Prahe na hlavnej stanici si z úložného priestoru nad hlavami vzal tašku, zložil aj môj cestovný kufrík a zaželal mi pekný pobyt. Ja som jemu zaželala to isté. Zmizol v dave niekde na hlavnom nádraží, pri Sephore, v ktorej som si pravidelne kupovala špirálu na mihalnice. Ja som rýchlo kráčala von, kde ma čakal Uber.

Bolo chladno, tma, ale v meste bolo dost' ľudí, žilo to tam.

„Na cintorín v Holešovicích, prosím,“ povedala som celkom zbytočne, lebo to svietilo na displejoch aplikácie a tak nejako inštinktívne som pozrela do kabelky, či mám so sebou sviečky.

Mala som.

Viezli sme sa mlčky. Títo šoféri vždy mlčia, keď ma vezú na cintorín, nie sú si istí, či sa chcem rozprávať, nevedia, komu idem na hrob, či je to čerstvé, či je to len prababka, boja sa, že keď sa opýtajú, rozplačem sa, začnem hovoriť a oni nebudú vedieť, ako majú reagovať.

„Tu mi zastavte, prosím,“ povedala som potichu, pár desiatok metrov od hlavnej brány, ktorá už bola zamknutá, vedela som to.

„Určite?“ pozrel mladík do spätného zrkadla.

„Uhm,“ prikývla som.

Počkala som, kým odfrčí, a cez dieru v plote, o ktorej som podľa mňa vedela len ja, lebo bola pletivom zakrytá tak, aby ju nebolo vidno, som vstúpila na cintorín. Prešla som okolo majestátneho čierneho pomníka s veľkými striebornými písmenami a so serióznou napodobeninou staršieho pána, okolo hrobu osemročného Jirka, ktorý zomrel pred dvanástimi rokmi, ale vždy mu v kahancoch horeli sviečky. Jednu zo svojich som si tam odpálila a postála som pri ňom. Nikdy som ho nevidela, ani jeho rodičov, len sa ku mne dostalo, že vletel pod auto, keď sa s kamarátmi sánkovali na kopci pri hlavnej ceste... odpaľovala som si u neho sviečky už tak dlho, že som mala

pocit, že sa poznáme, predstavovala som si ho blond'avého, modrookého, šibalského, ako Kevina zo Sám doma a snažila som sa zatlačiť myšlienku, že môj starší, Miško, bude mať osem o rok...

Prekročila som zanedbaný hrob Jindřišky neviemakej, lebo písmená na malinkom pomníku už boli úplne vyšúchané a zastala som tam, kde som smerovala. Moje sviečky spred dvoch týždňov zmizli, hrob bol vyzametáný, kvety vo váze, pri nej svetlo. Sadla som si na kraj hrobu, blízko, úplne blízučko k šedému pomníku, na ktorom nebolo nič okrem mena a dvoch dátumov, prešla som prstami po vyrytých číslach a cítila som, ako mi vlhnú oči.

„Ahoj,“ šepala som.

Konáre vysokých stromov nad hrobmi sa zakývali pod vetrom a možno ani nie, ja som bola presvedčená, že vietor po mojom pozdrave vždy zosilnel a že je to pozdrav z druhej strany.

Čas sa potom zastavil.

Niekedy som len tak sedela.

Niekedy som rozprávala.

Niekedy som premýšľala nad úplne inými vecami.

Ale vždy som plakala.

V ten večer som si o chladný pomník oprela čelo a zavrela som oči.

Závidela som mŕtvym ten pokoj.

Ja som tak veľmi potrebovala pokoj.

Kľud.